

KORESPONDENCIJA METELA OŽEGOVIĆA U ARHIVU HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI U ZAGREBU: NEKOLIKO PRILOGA ZA ŽIVOTOPIS

Ivica Zvonar
Odsjek za povijesne znanosti
ZPDZ HAZU
Zagreb

UDK 929Ožegović, M.
94(497.5)“18”(044
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: 16.4.2013.
Prihvaćeno: 22.5.2013.

U Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu pohranjeni su fondovi “Acta Ožegovićiana, Korespondencija Metela Ožegovića” i “Korespondencija Metela Ožegovića” u kojima se čuva korespondencija ovog istaknutog hrvatskog političara i dobrotvora. U oba se fonda nalaze pisma dijela manje poznatih, ali i mnogih istaknutih osoba iz političkog, crkvenog, vojnog, znanstvenog i kulturnog života Hrvatske 19. stoljeća. Iz te ostavštine, na onoj najopćenitijoj razini, jasno se može vidjeti da je Metel Ožegović u raznim prigodama, obnašajući mnoge odgovorne dužnosti, nastojao braniti prava i interese svoje domovine, te često puta pomagati i posredovati za potrebite. U cilju boljeg poznavanja jednog od aspekata njegova dobrotvornog djelovanja donosimo kratki komentar i prijepis devet pisama koja su mu u razdoblju od 1857. do 1867. uputili članovi *Zbora duhovne mladeži zagrebačke*.

Ključne riječi: Metel Ožegović, korespondencija, *Zbor duhovne mladeži zagrebačke*, hrvatska povijest, 19. stoljeće

Uvodna napomena

Metel Ožegović spada u red istaknutih hrvatskih političara i javnih djelatnika 19. stoljeća. Njegova se rukopisna ostavština velikim dijelom čuva u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, i do danas je prilično slabo istražena i korištena. U hrvatskoj je historiografiji o Metelu Ožegoviću, kao i o članovima slavne obitelji Ožegović, s obzirom na njihov značaj, zapravo relativno malo pisano.¹ U

¹ O tome npr. usp. Mladen Deželić, Korespondencija J. Zlatarovića, M. Ožegovića i J. Šokčevića iz 1861. i 1862. o organiziranju zdravstva u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji i o osnivanju Medicinskog

tom kontekstu treba reći da je u studenom 2012. u organizaciji Povijesnog društva Križevci bio održan dvodnevni međunarodni znanstveni skup o obitelji Ožegović, a dio izlagača je na temelju do sada malo ili uopće nekoristišnog arhivskog gradiva posebnu pozornost posvetio djelovanju Metela Ožegovića.²

U nastavku rada donosimo kratke crtice iz životopisa Metela Ožegovića, osnovne podatke o njegovoj bogatoj korespondenciji, a na kraju, kao mali prilog boljem poznavanju jednog od aspekata njegova dobrotvornog djelovanja, pisma koja su mu u razdoblju od 1857. do 1867. godine uputili članovi *Zbora duhovne mladeži zagrebačke*. U tom kontekstu valja istaknuti da je Ožegović mnogo i na razne načine u raznim prigodama pomagao pojedincima, udrugama i ustanovama. Budući da je njegovo političko djelovanje u određenoj mjeri poznato i u osnovnim crtama donekle obrađeno, odlučili smo u jednom dijelu ovoga članka pozornost posvetiti manje poznatom segmentu njegova rada za dobro zajednice.

Kratke crtice iz životopisa

Metel Ožegović rođen je 4. svibnja 1814. u Zagrebu, gdje je započeo školovanje, koje je nastavio u Pešti. Studirao je pravo, a u tome je imao veliku podršku oca

fakulteta u Zagrebu, *Rasprave i građa za povijest znanosti*, knj. 5, Razred za medicinske znanosti, sv. 1, Zagreb 1989., str. 281-316. Nekoliko radova bilo je objavljeno na temelju znanstvenog kolokvija "Metel Ožegović i njegovo doba" održanog u Varaždinu 15. studenog 1990., a o tome vidi: Agneza Szabo, Metel Ožegović u privrednom i kulturnom životu Hrvatske u 19. stoljeću, *Kaj: časopis za književnost, umjetnost i kulturu*, god. 24, br. 2-3, Zagreb 1991., str. 95-102; Ernst Fišer, Skica za portret Metela Ožegovića, *Godišnjak Gradske knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" Varaždin* (dalje: *Godišnjak "Metel Ožegović"*), god. 1, br. 1, Varaždin 1995., str. 107-111; Tomislav Đurić, Grof Edgar de Corberone u kulturnom i političkom krugu Metela Ožegovića, *Godišnjak "Metel Ožegović"*, god. 1, br. 1, str. 125-129; Eduard Vargović, Metel Ožegović: bibliografski izvori – fragmenti, *Godišnjak "Metel Ožegović"*, god. 1, br. 1, str. 113-118; Miroslav Šicel, Dvije poslanice Metelu Ožegoviću, *Godišnjak "Metel Ožegović"*, god. 1, br. 1, str. 119-123; Marijan Kraš, Neki momenti iz djelovanja Ilirske čitaonice u Varaždinu u razvitku prema suvremenoj knjižnici, *Godišnjak "Metel Ožegović"*, god. 1, br. 1, str. 7-18. Korisne bio-bibliografske podatke o Metelu nalazimo u radu: Eduard Vargović, Bibliografski izvori o Metelu Ožegoviću, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, sv. 8-9, Zagreb – Varaždin 1996., str. 135-147. Političko djelovanje Metela Ožegovića kratko se spominje u historiografskim monografijama, a o tome ovdje donosimo tek kratki izbor – usp. npr.: Jaroslav Šidak, *Studije iz hrvatske povijesti XIX. stoljeća*, Zagreb 1973.; Isti, *Studije iz hrvatske povijesti za revolucije 1848-49*, Zagreb 1979.; *Hrvatski državni sabor 1848.*, sv. 1: 1848.-1867., Zagreb 2000.; William Brooks Tomljanovich, *Biskup Josip Juraj Strossmayer: Nacionalizam i moderni katolicizam u Hrvatskoj*, Zagreb 2001.; Ivo Perić, *Hrvatska državotvorna misao u 19. i 20. stoljeću*, Zagreb 2002. Pored toga, vrijedne informacije o Metelu može se naći u djelima memoarskog i autobiografskog sadržaja poput: *Korespondencija Rački – Strossmayer*, ur. Ferdo Šišić, Zagreb 1928.-1930., Ferdo Šišić, *Josip Juraj Strossmayer: dokumenti i korespondencija*, knj. 1, Zagreb 1933.; Andrija Torquat Brlić, *Ulomci Dnevnika Andrije Torquata Brlića*, Zagreb 1935.; Velimir Deželić ml., *Kakvi smo bili?: zapisi mojoj unučadi. Život zagrebačke obitelji od 1827. do 1953.*, Zagreb 2011.

² Radi se o izlaganjima koja su dobrim dijelom napravljena upravo na temelju korespondencije Metela Ožegovića koja se nalazi u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti: Ladislav Heka, Uloga Metela Ožegovića u ustavnopravnoj povijesti Ugarske; Željko Karaula, Korespondencija baruna Metela Ožegovića s Ivanom Mažuranićem; Agneza Szabo, Metel Ožegović u političkom i kulturno-prosvjetnom životu Hrvatske; Ivica Zvonar, Korespondencija između Ivana Kostrenčića i Metela Ožegovića u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu; Sofija Koretić, Pisma Jozefine Ožegović; Ivan Peklić, Obitelj Ožegović i Franjo Marković. Radovi spomenutih autora su objavljeni u: *Cris: časopis Povijesnog društva Križevci* (dalje: *Cris*), sv. 14, Križevci 2012.

Stjepana (1770.-1838.), uglednog političara, te strica Mirka Ožegovića (1775.-1840.), senjsko-modruškog biskupa. Metel je svoju javnu službu započeo 1831. kao honorarni podbilježnik, a od 1836. do 1845. radio je veliki bilježnik Varaždinske županije. Također, djelovao je kao nuncij (izaslanik) Hrvatskog sabora na zajedničkom Hrvatsko-ugarskom saboru (1843.-1844. i 1847.-1848.), tajnik Ugarske dvorske kancelarije (1845.) i savjetnik pri Ugarskom namjesničkom vijeću (1847.). Koncem srpnja 1848. član je hrvatskog poslanstva koje je neuspješno pregovaralo s predstavnicima mađarske vlade. U prosincu 1848. postaje savjetnik Ministarstva unutarnjih poslova u Beču, a 1851. postaje vijećnik Vrhovnoga kasacijskog suda, tajni savjetnik i član Državnog savjeta. Godine 1858. od strica Mirka nasljeđuje barunsku titulu, a iste godine kupuje i dvorac Bela u Hrvatskom zagorju. Dvije godine kasnije je kupio Kalnik i Gušćerovec. U hrvatskoj kulturnoj povijesti ostao je zabilježen kao osnivač i podupiratelj brojnih ustanova (npr. narodne čitaonice u Varaždinu 1838., zatim škole u Radovanu, kazališta i Narodnog doma u Zagrebu, Matice ilirske, Društva za povjestnicu jugoslavensku, Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Konzervatorija Hrvatskog glazbenog zavoda, Društva sv. Jeronima, Hrvatskoga arheološkog društva, Hrvatskoga naravoslovnog društva, itd.). U vrijeme Hrvatskog narodnog preporoda odlučno se borio za hrvatski jezik i za očuvanje hrvatske državnosti, a protiv mađarizacije. Nakon obnove ustavnog stanja 1860. zalagao se za ujedinjenje Dalmacije s Hrvatskom, te savez Slavena i Mađara protiv njemačke prevlasti. U tom kontekstu zagovarao je formiranje Habsburške Monarhije kao federacije povijesnih pokrajina. Protivio se nagodbi s Mađarima, a kad je 1868. bila sklopljena, povukao se u mirovinu. Metel Ožegović bio je zauzeti političar, vrstan govornik širokog obrazovanja, vizionar i dobrotvor, te iskreni domoljub. Zbog svojih zasluga bio u nekoliko navrata odlikovan, a još je za života imenovan počasnim građaninom Zagreba, Varaždina, Križevaca, Koprivnice, Bakra i Požege. Umro je 9. veljače 1890. od posljedica kapi, a posmrtni ostaci mu počivaju u obiteljskoj grobnici u Beli.³

U zadnjoj je fazi svojega života Metel Ožegović bio razočaran prilikama u Hrvatskoj, pa se povukao na imanje u Hietzingu.⁴ O svojim političkim shvaćanjima i djelovanju ostavio je i pisani trag, pa je tako objavio, kao autor ili priređivač, nekoliko spisa.⁵

³ Za kratki pregled Ožegovićeva života i rada usp. Marija Karbić, Ožegović, Metel, *Hrvatski leksikon*, sv. 2, Zagreb 1997., str. 220, te Ožegović (O. Barlabaševački), Metel, *Hrvatska enciklopedija*, sv. 8, Zagreb 2006., str. 200-201. Usp. http://www.knjiznica-vz.hr/index.php?option=com_content&task=view&id=63&Itemid=112/ (pristup ostvaren 3.10.2012.). Naravno postoji i niz enciklopedijskih jedinica o Metelu u raznim drugim referentnim publikacijama, ali ih u ovoj prilici nije potrebno sve navoditi.

⁴ O tome usp. pismo iz 1885. godine koje je Metel Ožegović uputio nekom svećeniku u: Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, fond: Acta Ožegovićana, Korespondencija Metela Ožegovića, Pisma Metela Ožegovića drugima, sign.: XXXX-37.

⁵ Npr. vidi: *Der alte Verband und der neue Ausgleich Croatiens mit Ungarn- von einem Kroaten*, Wien 1868.; *Kakvo bi imao biti savez medju Kraljevinom Hrvatskom i Slavonijom i Kraljevinom Ugarskom s obzirom na*

Fondovi "Acta Ožegovićiana, Korespondencija Metela Ožegovića" i "Korespondencija Metela Ožegovića" u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti: osnovni podaci

Pregledom i analizom kazala te uvidom u dijelove fondova Arhiva Hrvatske akademije utvrdili smo da se u fondu "Acta Ožegovićiana, Korespondencija Metela Ožegovića", koji obuhvaća tri kutije i jedan fascikl arhivskog gradiva, nalazi: 847 pisama koja su od strane 196 poznatih⁶ i tri nepoznata korespondenta bila poslana Metelu Ožegoviću, te 37 pisama koja je Metel Ožegović napisao i uputio raznim osobama⁷, kao i jedno pismo koje je Ljudevit Ožegović uputio Franji Markoviću nakon smrti svojega oca Metela. Osim toga, u Arhivu postoji i fond "Korespondencija Metela Ožegovića", koji obuhvaća jedan arhivski svežanj gradiva, i u njemu se nalazi: 150 pisama napisanih od strane sedam korespondenata te jedna sažalnica s tri kopije telegrama Gradskog poglavarstva Varaždina upućena Metelu Ožegoviću, tri pisma njegova strica Mirka Ožegovića upućena rođakinjama, dva pisma koja je Metel Ožegović uputio prijateljima, i jedna pjesma u njegovu čast.

Među onima koji su se zbog raznih poslova i potreba obraćali Metelu Ožegoviću sačuvana su pisma dijela manje poznatih, ali i mnogih istaknutih osoba iz političkog, crkvenog, vojnog, znanstvenog i kulturnog života Hrvatske i Austrije 19. stoljeća. Tako su primjerice Ožegoviću pisali: austrijski barun i političar Aleksandar von Bach, političar Ljudevit Bedeković, urednik *Narodnog lista* Juraj Biankini, barunica Ana Binder, grofovi Bombelles, političar i publicist Andrija Torkvat Brlić, ugarski političar Ferenc Deák, grofovi Ivan, Janko i Josip Drašković, grofovi Ludovik i Ignjat Erdödy, književnik i političar Ljudevit Gaj, dvorski pristav Žiga Jagušić, ban Josip

medjusobne njihove odnose, Zagreb 1861.; Naredbe občinske za biležnike selske i druge občin. poglavare po slavnoj Varmedjii Varaždinskoj predpisane, Zagreb 1838.; Predstavka županije varaždinske na Njegovo c. kr. Veličanstvo za zaštitu kršćana u turskom carstvu, Zagreb 1887.; Njekoji spisi iz javnoga političkoga djelovanja, Zagreb 1887.; Positiones ex universa Europae statistica et jure metallico Hungarico quas auctoritate, et consensu ... domini Josephi Dresmitzer, ... in regia Academia Iaurinensi mense Augusto MDCCCXXX. [E praelectionibus utriusque semestris : Andreae Kmety, ... publice propugnandas susceperunt : ... domini: Beke Colomanus, ... Osegovics Metellus, ...], Iaurini s. a.; Positiones ex universis scientiis politicis jure cambio-mercantili et stilo curiali politico, quas sub praesidio... domini Michaelis Adamkovits, ... in regia Academia Posoniensi mense Augusto MDCCCXXXI. [Ex institutionibus Petri Tipula, ... : publice propugnandas susceperunt ... domini: Osegovich Metellus de Barlabassevecz, Grassinger Josephus ...], Posonii s. a.; Preuzvišeni gospodine bane! Visoki velikaši! Slavni stališi i redovi! : [izvještaj poslanika Bužana, Ožegovića i Bunjika, o radu Ugarsko-hrvatskog sabora u Požunu 1847. g.], [s. l., s. a.]; Tentamen publicum e physica, historia naturali, et oeconomia rurali, quod auctoritate, et consensu ... domini Josephi Dresmitzer, ... in Lyceo regio Sabariensi mense Augusto 1829. [E praelectionibus Caroli Laky de Niczki-Lak, ... : Subiverunt: d Bertha Alexander, d. Osegovich Metellus de Barlabassevecz. ...], Sabariae s. a.

⁶ U tom kontekstu treba upozoriti da se u kazalu ovoga fonda pojedine osobe-korespondenti vode pod jednim prezimenom, iako se zapravo radi o više osoba unutar jedne obitelji. Riječ je o osobama / obiteljima: grofovi Bombelles (Nandin? i Marko), Drašković (Ivan i Josip) i Erdödy (Ludovik i Ignjat), Zori i Miklos Bogdan, suprutzima Catinelli, Adolf i Josip Femen, Franjo Horvat i kćer Miroslava Kavić. No, u konačnom zbiru navodimo ih onako kako su arhivski obrađena.

⁷ Neka od pisama u fondu nisu cjelovita, i imaju po dva koncepta, odnosno bila su namijenjena dvjema različitim osobama (npr. A. Čušiću i M. Pavlinoviću), ali se u kazalu vode pod jednim rednim brojem. Zato ih u konačnom zbiru i navodimo onako kako su arhivski obrađena.

Jelačić, sveučilišni knjižničar Ivan Kostrenčić, barun i političar Franjo Kulmer, političar i književnik Ivan Kukuljević Sakcinski, pravnik i zastupnik Narodne stranke u Hrvatskom saboru Svetozar Kušević, političar Dragutin Kušlan, direktor Gospodarske škole u Križevcima Karlo Lambl, veliki župan Varaždinske županije i banski namjesnik Mirko Lentulaj, sveučilišni profesor filozofije i književnik Franjo pl. Marković, ban Ivan Mažuranić, slovenski jezikoslovac i sveučilišni profesor Fran Miklošič, novinar i političar Josip Miškatović, političar, narodni preporoditelj i književnik Mihovil Pavlinović, savjetnik u Hrvatskoj dvorskoj kancelariji u Beču Stjepan Pejaković, dr. Božidar Petranović, upravitelj Varaždinske županije Dragutin Pogledić, pjesnik i publicist grof Medo Pucić, barun Levin Rauch, dvorski savjetnik Antun Rubido, Bartol Zmaić, školski nadzornik Mijat Stojanović, ban Josip Šokčević, državni povjerenik Ljudevit Šplait, političar i književnik Imbro Tkalac, profesor Petar Tomić, pjesnik i političar Ognjeslav Utješenović Ostrožinski, narodni preporoditelj, odvjetnik i preporoditelj Dinko Vitezić, političar i sveučilišni profesor Kosta Vojnović, barun, političar i poduzetnik Ambroz Vraniczany, književnik i političar Ljudevit Vukotinić, crnogorski vicesekretar Filip Vuković, političar i kulturni djelatnik Franjo Žigrović, barun Jovan Živković i drugi. Također, i mnogi su svećenici održavali pismenu komunikaciju s Metelom Ožegovićem: tajnik senjskog biskupa Ferdinand Babić, senjski kanonik dr. Kajetan Bedini, kapelan i potom župnik u Kravarskom Mihovil Baneković, svećenik Ivan Benzon, župnik u Sv. Ani pod Loborom Janko Borovečki, biskupski tajnik u Krku dr. Ivan Črnčić, župnik u Neubergu u Gornjoj Štajerskoj Antun Čušić, biskup Juraj Dobrila, zagrebački kanonik Franjo Gašparić, župnik u Beli Franjo Gjurkovečki, zagrebački kardinal Juraj Haulik, čazmanski kanonik dr. Stjepan Ilijašević, svećenik i senjski profesor dr. Ivan Koščak, vranski prior Ivan Kralj, bogoslov Mijo Kučera, opat Mihovil Manzoni, patrijarh Samuil Maširević, bistrički biskup Stjepan Moyses, svećenik Valentin Niemčić, župnik u Čučerju Jakov Pavić, zagrebački kanonik dr. Luka Petrović, senjski biskup i kasniji zagrebački nadbiskup dr. Juraj Posilović, zagrebački kanonik, povjesničar i prvi predsjednik JAZU dr. Franjo Rački, primas Ugarske Janos Sciborszky, senjski biskup Vjenceslav Soić, župnik u Visokom Vatroslav Vunak, upravitelj senjskog biskupskog konvikta Jeronim Žagar, župnik u Rijeci Franjo Žužel i drugi. Pored toga, u Ožegovićevoj korespondenciji čuvaju se, među ostalim, pisma koja su mu u razdoblju od 1857. do 1867. uputili članovi Zbora duhovne mladeži zagrebačke.⁸ U tom kontekstu treba napomenuti da je sačuvano i jedno pismo Mladeži duhovne iz Đakova, čiji su mu članovi u siječnju 1863. godine u znak ljubavi i poštovanja posvetili knjižicu.⁹ Pojedine vojne osobe obraćale su se Metelu Ožegoviću – npr. general bojnik Benko, feldmaršal-lieutenant Blažeković, pukovnik Franz Corti, general Đuro Jelačić, pukovnik Woher i drugi.

⁸ Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, fond: Acta Ožegovićiana, Korespondencija Metela Ožegovića, Pisma Zbora duhovne mladeži zagrebačke upućena Metelu Ožegoviću: 1857.-1867., sign.: XXXIX-43/a-i. U nastavku teksta donosimo kratki komentar i prijepis pisama.

⁹ Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, fond: Acta Ožegovićiana, Korespondencija Metela Ožegovića, Pismo Mladeži duhovne đakovačke od 26. siječnja 1863., sign.: XXXVII-42.

Dobar dio korespondencije Metela Ožegovića čine i pisma njegove rodbine. Tako su mu pisale nećakinje Zora Bogdan, Miroslava Kavić, Minka Ožegović, šurjak Dragutin Švangl te šogorica Lujza Rauch. Također, sačuvana su i pisma članova najuže obitelji – supruge barunice Ivane, sina Ljudevita i kćeri Ide, Metelove majke Jozefine i brata Gustava, te strica Mirka Ožegovića. Naravno, ta pisma otkrivaju određene manje poznate pojedinosti iz privatnog života obitelji Ožegović.

U ovom kratkom pregledu nisu navedene sve osobe koje su upućivale pisma Metelu Ožegoviću, ali već i spomen navedenih pokazuje široki raspon kontakata koje je on održavao, odnosno tema kojima se bavio. Mnoga zbivanja iz tadašnjeg političkog, kulturnog i crkvenog života dotaknuta su u ovoj bogatoj korespondenciji. Također, iz pisama je jasno vidljivo da je Ožegović mnogima novčano pomagao ili im posuđivao novac (npr. Ivanu Kostrenčiću,¹⁰ Franji Markoviću,¹¹ senjskom biskupu Vjenceslavu Soiću,¹² rođaku Franji Horvatu i dr.), a za druge je pak u najrazličitijim situacijama posredovao (npr. u pitanju zaposlenja, promaknuća u službi, stipendiranja, davanja odgovarajućih preporuka, nabave lijekova, objavljivanja knjiga i časopisa itd.).

U ostavštini Metela Ožegovića u Akademijinu arhivu nalaze se i pisama koja je on pisao raznim osobama. Tako su sačuvana pisma, odnosno koncepti pisama, upućena Mirku Lentulaju, Josipu Jelačiću, Janku Bedekoviću, zagrebačkim kanonicima Gašpariću i Petroviću, Franji Kulmeru, Jeronimu Žagaru, Mihovilu Pavlinoviću, Antunu Čušiću, Josipu Jurju Strossmayeru, Jovanu Živkoviću, sinu Ljudevitu i drugima. Za dio Metelovih pisama još se ne može sa sigurnošću odgonetnuti kome su točno bila upućena, ali to će se vjerojatno kroz daljnja istraživanja to moći utvrditi. Pored toga, treba naglasiti da se u nekim drugim ostavštinama (npr. Franje Markovića, Ivana Kostrenčića,¹³ Franje Račkoga, Josipa Jurja Strossmayera,¹⁴ Matije Mrazovića, Franja Kurelca, Ivana Krstitelja Tkalčića, Ivana Kukuljevića Sakcinskoga) koje se također nalaze u Arhivu Hrvatske akademije, čuva dio korespondencije Metela Ožegovića s pojedinim osobama, ali to nadilazi temu ovoga rada i zaslužuje posebno istraživanje. U tom kontekstu ističemo i da se dijelovi korespondencije Metela Ožegovića nalaze u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te Državnom arhivu u Varaždinu.

Sačuvana korespondencija Metela Ožegovića u fondovima "Acta Ožegovićiana, Korespondencija Metela Ožegovića" i "Korespondencija Metela Ožegovića" najvećim je dijelom pisana na hrvatskom, njemačkom i latinskom jeziku, ali ima i nekoliko pisa-

¹⁰ Ivica Zvonar, Korespondencija između Ivana Kostrenčića i Metela Ožegovića u Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, *Cris*, sv. 14, str. 107-117.

¹¹ Ivan Peklić, Korespondencija Metel Ožegović – Franjo Marković, *Cris*, sv. 14, Križevci 2012., str. 87-101.

¹² Zvonar, Korespondencija između Ivana Kostrenčića i Metela Ožegovića, str. 110, 114.

¹³ Npr. o pet pisama koja Metel uputio Ivanu Kostrenčiću u razdoblju od 1872. do 1874., a koja se čuvaju u ostavštini Ivana Kostrenčića usp. Ivica Zvonar, Prilog poznavanju života i rada Ivana Kostrenčića u Beču: 1868.-1875., *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, sv. 24, Zagreb 2006., str. 191-193.

¹⁴ Željko Karaula, Korespondencija baruna Metela Ožegovića s đakovačko-srijemskim biskupom Josipom Jurjem Strossmayerom (1850.-1890.), *Cris*, sv. 14, str. 118-141.

ma na drugim jezicima (češkom, poljskom, mađarskom i srpskom). Najveći broj pisma Metelu Ožegoviću uputili su Vjenceslav Soić (126 pisama), te Antun Ćušić (45), Ivan Košćak (25), Svetozar Kušević (20), Ivan Kostrenčić (20), Juraj Posilović (19), dok su svi drugi korespondenti uputili manji broj pisama. Od strane najbliže rodbine najviše je pisama poslao brat Gustav (32 pisma), zatim majka Jozefina (28) i supruga Ivana (20).

Korespondencija Metela Ožegovića na onoj najopćenitijoj razini pokazuje da je Ožegović u raznim prigodama, obnašajući mnoge odgovorne dužnosti, nastojao braniti prava i interese svoje domovine, te često puta pomagati potrebite pojedince i ustanove. Kroz pisma upoznajemo "iza kulisa" političke i šire društvene prilike, kao i njihove aktere u hrvatskoj povijesti 19. stoljeća u okviru Habsburške Monarhije. Stoga treba još jednom naglasiti da je ova vrijedna i zanimljiva građa prilično neistražena i nedovoljno poznata široj kulturnoj i znanstvenoj javnosti, pa u tom smislu držimo da ovaj mali prilog predstavlja svojevrstu ilustraciju, ali u određenoj mjeri i poticaj za nova istraživanja.

Metel Ožegović i Zbor duhovne mladeži zagrebačke (1857.-1867.): mali prilog za životopis

U Zagrebu je u razdoblju od tridesetih godina 19. stoljeća do svršetka Drugoga svjetskog rata djelovalo društvo studenata Bogoslovske fakulteta *Zbor duhovne mladeži zagrebačke*. Zbor je bio bogoslovsko udruženje, kakvih je pod tim imenom bilo još u Đakovu, Senju, Gorici, Zadru, Sarajevu i drugdje. Svoje korijene ovo je društvo vuklo iz "Narodnog ilirskog mladeži duhovne društva" koje je bilo osnovano 1836. godine u sjemeništu u Zagrebu, da bi 1857. promijenilo naziv u *Zbor duhovne mladeži*. Članovi Zbora razvijali su svoju djelatnost na širem prosvjetnom, kulturnom, znanstvenom, te dijelom i na političkom polju. Tijekom svojega postojanja Zbor je izdavao povremene alamanhe i serijske publikacije, katekizme, molitvenike, poučne knjige za mladež i puk, te teološka i povijesna djela.¹⁵ Također, u organizaciji članova Zbora bila su povremeno održavana javna predavanja i rasprave o raznim društvenim fenomenima, te prigodne akademije (npr. u spomen smrti Zrinskog i Frankopana, zatim akademija sv. Tome i Presvetog Srca Isusova). *Zbor duhovne mladeži zagrebačke* bio je među utemeljiteljima Učiteljske zadruge (1865.), Društva sv. Jeronima (1868.) i dr.¹⁶ Pored toga, Zbor je dao novčani prilog za utemeljenje zagrebačkog Sveučilišta i Jugoslavenske akademije, kao i za izradu spomenika J. Jelačiću i F. Račkome.¹⁷ Na samom osnutku Zbora bila je osnovana knjižnica i čitaonica društva, a od članarina i prinosa pojedinih dobročinitelja (npr. poput zagrebačkih kardinala i nadbiskupa J. Haulika i J. Mihalovića, senjsko-modruškog biskupa A. Maurovića, đakovačko-srijemskog i bosanskog biskupa J. J. Strossmayera, zagrebačkog kanonika G. Barona

¹⁵ Za kratku informaciju o Zboru duhovne mladeži usp. Zbor duhovne mladeži, *Hrvatska enciklopedija*, sv. 11, Zagreb 2009., str. 705.

¹⁶ Usp. Josip Buturac, *Povijest Zbora duhovne mladeži zagrebačke 1836.-1936.*, Zagreb 1937., str. 54.

¹⁷ Na ist. mj.

i drugih) bile su nabavljane nove publikacije.¹⁸ Osim bogoslova knjižnicu su koristili i laici, poput književnika Ivana Trnskoga i polihistora Bogoslava Šuleka, koji su ostavili zapaženi trag u političkom, kulturnom i znanstvenom životu Hrvatske u 19. stoljeću.¹⁹ Svoja je izdanja *Zbor* poklanjao školama i knjižnicama u Bosni, Istri, Međimurju i Bačkoj.²⁰

Članovi *Zbora duhovne mladeži zagrebačke* za potporu su se obraćali istaknutim crkvenim i svjetovnim osobama. Među onima koji su rado i često pomagali djelovanje *Zbora* svakako spada i Metel Ožegović. Naime, on je *Zbor* više puta pomogao "manjim ili većim novčanim darom".²¹ Pored svojih istaknutih javnih i društvenih uloga, Ožegović je bio obiteljski čovjek i uvjereni katolik. Tako je ostalo zabilježeno da je 1842. u ime Varaždinske županije uputio kralju Ferdinandu predstavku kojom se tražila zaštita kršćanskog pučanstva u Bosni i Hercegovini, zagovarao je izbor Josipa Jurja Strossmayera na mjesto đakovačkog biskupa, nesebično je pomagao rad gimnazije i konvikta u Senju, zalagao se za prijevod i tiskanje knjiga katoličke provenijencije, a dopisivao se i s nizom katoličkih svećenika.²² U njegovoj korespondenciji čuva se devet pisma koja su mu u razdoblju od 1857. do 1867. godine uputili članovi *Zbora duhovne mladeži zagrebačke*. Za najveći dio pisama mogu se ustanoviti jasne vremenske oznake nastanka, i pisana su na hrvatskom jeziku, a rukopis je čitljiv. No, trenutno se ne može nešto detaljnije reći o osobama koje su pisma potpisivala. Opseg i format pisama varira u rasponu od jedne do tri stranice, a ton je pun poštovanja i zahvalnosti. Iz dostupne korespondencije saznajemo da je Ožegović redovito novčano pomagao razvoj čitaonice i obrazovna nastojanja članova *Zbora*. Primjerice, pored toga što im je darovao novac da mogu sami nabaviti određene naslove i organizirati rad čitaonice, plaćao je *Zboru* pretplatu na bečke novine *Ost und West: Zeitschrift für Politik und slavische Interessen*.²³ U raznim su prigodama članovi *Zbora* slali Metelu Ožegoviću svoje pisane zahvale za dobra koja im je činio, a zauzvrat su mu obećavali svoju molitvenu potporu. *Zbor* je, kako je vidljivo iz korespondencije, izvještavao Ožegovića o svojem radu, a uz osobitu zahvalnost i molbu za buduću potporu i zaštitu, upućivali su mu novogodišnje čestitke. Također, u listopadu 1858. godine čestitali su mu na stjecanju titule baruna. Članovi *Zbora* su 1861. godine u Zagrebu tiskom Dragutina Albrechta u Ožegovićevu čast objavili poslanicu-odu *Slavi Preuzvišenoga gospodina gospodina barona Metela Ožegovića Barlabaševačkoga i Belskoga ... prigodom njegova povišenja na čast nj. c. k. apoštol. veličanstva tajnoga savjetnika i postojanoga državnoga viećnika u ime omladine hrvatske pjeva duhovna mladež sjemeništa nadbiskupije zagrebačke*. Poslanicu su bogoslovi, na čelu s tadašnjim predsjednikom *Zbora*

¹⁸ Isto, str. 67-68.

¹⁹ Isto, str. 45.

²⁰ Isto, str. 19, 22-23.

²¹ Isto, str. 45.

²² Bogata korespondencija Metela Ožegovića u Arhivu Hrvatske akademije zorno svjedoči o mnogobrojnim aspektima njegova djelovanja.

²³ Novine *Ost und West: Zeitschrift für Politik und slavische Interessen* izlazile su dvotjedno u Beču u razdoblju od 1861. do 1865., a izdavač je bio Alexander Sandić.

Đurom Deželićem, svečano predali Metelu Ožegoviću u njegovom zagrebačkom domu.²⁴ Na kraju, možemo ustvrditi da sačuvana pisma *Zbora duhovne mladeži zagrebačke* jasno potvrđuju Ožegovićevu skrb i simpatije za djelovanje *Zbora*, te u kratkim crtama ukazuju na pojedine manje poznate segmente njegova dobrotvornog djelovanja u Hrvatskoj u drugoj polovici 19. stoljeća. O tome je li Metel Ožegović možda i prije 1857. godine pomagao rad *Zbora*, i održavao neki oblik komunikacije s njegovim članovima, možemo tek nagađati, jer trenutno nemamo izvore koji bi nam omogućili to razjasniti. No, u Nadbiskupijskom arhivu u Zagrebu u fondu *Zbor duhovne mladeži zagrebačke*, koji broji 75 kutija arhivskog gradiva, sačuvana su tri kraća pisma – jedno iz 1878. i dva iz 1881. godine – koja je Metel Ožegović uputio *Zboru*, i to pokazuje da je održavao određeni kontakt s njegovim članovima i u kasnijem razdoblju od ovoga koje ovdje obrađujemo.²⁵

Zaključak

U Arhivu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu pohranjen je fond "Acta Ožegovićiana, Korespondencija Metela Ožegovića" u kojem se čuva korespondencija ovog istaknutog hrvatskog političara i dobrotvora, koja broji ukupno 885 pisama. Osim toga, u Arhivu postoji i fond "Korespondencija Metela Ožegovića", u kojem se nalazi 157 pisama. U oba se fonda nalaze pisma dijela manje poznatih, ali i mnogih istaknutih osoba iz političkog, crkvenog, vojnog, znanstvenog i kulturnog života Hrvatske 19. stoljeća koji su održavali kontakt s Ožegovićem. Sačuvana korespondencija najvećim je dijelom pisana na hrvatskom, njemačkom i latinskom jeziku, ali ima i nekoliko pisama na drugim jezicima (češkom, poljskom i mađarskom i srpskom). Najveći broj pisama je Metelu Ožegoviću uputio biskup Vjenceslav Soić, a od strane najbliže rodbine najviše mu je pisama poslao brat Gustav.

Korespondencija Metela Ožegovića u Arhivu Hrvatske akademije, na onoj najopćenitijoj razini, pokazuje da je on u raznim prigodama, obnašajući mnoge odgovorne dužnosti, nastojao braniti prava i interese svoje domovine, te često puta nesebično pomagati potrebite pojedince i ustanove. Ožegović je pored svojih istaknutih javnih i društvenih uloga, bio obiteljski čovjek i uvjereni katolik koji je u raznim prigodama pomagao rad Katoličke crkve i održavao kontakt s mnogim svećenicima. U tom kontekstu svojevrsnu ilustraciju manje poznatog segmenta njegova dobrotvornog djelovanja na kulturnom i prosvjetnom planu u Hrvatskoj u drugoj polovici 19. stoljeća pružaju nam pisma *Zbora duhovne mladeži zagrebačke*.

Ostavština Metela Ožegovića u Akademijinu arhivu prilično je neistražena i nedovoljno poznata široj kulturnoj i znanstvenoj javnosti, a predstavlja vrijednu građu za bolje poznavanje života i rada jednog od najznamenitijih Hrvata 19. stoljeća.

²⁴ O tom događaju usp. Deželić ml., *Kakvi smo bili?*, str. 176.

²⁵ Primjerice, Metel je tako pismom zahvalio na poslanoj knjizi, uvrštenju njegova životopisa u izdanje *Zbora* itd. Srdačno zahvaljujem kolegici prof. Ivanki Magić iz Nadbiskupijskog arhiva u Zagrebu na ovoj korisnoj informaciji.

Prilog. Pisma *Zbora duhovne mladeži zagrebačke* upućena Metelu Ožegoviću (1857.-1867.).

Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, fond: Acta Ožegovićiana, Korespondencija Metela Ožegovića, Pisma *Zbora duhovne mladeži zagrebačke* upućena Metelu Ožegoviću: 1857.-1867., sign.: XXXIX-43/a-i.

1. pismo; Zagreb, 7.XII.1857. (sign: XXXIX-43/a)

Velmožni gospodine carski savjetniče!

Nijedno poduzeće, bilo ono ma kako dobro i plemenito, nemože svojski napri-
edovati, ako nenadje odziva i podpore u domoljubnoga občinstva: tako se i naša
čitaonica iliti "Sbor duh. mladeži zagrebačke", ako i neoskudieva sasvim na materi-
jalnih sredstvih, nemože uzdržati bez dovoljne pomoći i njege.

Vi ste, velmožni gospodine, izmedju ostalih podupirateljah i promicateljah naših
svrhah ponajbolje shvatili naše potrebe, Vi ste plemenitim svojim činom zasvjedoči-
li, da Vam je stalo do obstanka naše čitaonice, da uvažavate njezino djelovanje, te ga
i darovi uzdržati i unapriediti nastojite. Vaš je vriedni poklon od 5 forin. u nedavno
držanom sastanku "Sbora duh. mladeži" probudio obćenito priznanje, radost i za-
hvalnost.

Kamo sreće, da još kojega takova odlična podupiratelja stečemo. Takovi bi nam
pojavi naše slabšaše sile novom snagom ojačili. No mi se uzdamo u Boga, koj nas
ostaviti neće. On će nam trudove blagosloviti, te će nam s njegovom svetom pomoćju
porasti sladki grozdovi o žuhkoj mucu. –

Primate, velmožni gospodine, čuvstva duboke zahvalnosti za spomenuti poklon,
naklon i sračan pozdrav od svih članovah našega "sbora" koj se i nadalje preporuča
u blagonaklonost Vaše Velmožnosti.

U Zagrebu dne 7. prosinca 1857.

U ime "Sbora duh. mladeži zagreb."

Julijan Vrevc

upravitelj čitaon.

2. pismo; Zagreb, 14.X.1858. (sign: XXXIX-43/b)

Zagreb 14^a listopada 1858.

Presvietli i visokorodjeni Gospodine!

Kao munja razleže se po svoj našoj domovini veseo glas o novom lovor-viencu,
kojim carska milost opet nakiti dva časna stupa našega doma. Velika su, slavna i
uzvišena djela, kojimi isti stupovi u najburnije doba poduprieše, usriečiše i prosla-
više našu domovinu; komu dakle od domorodacah da neplane srce od radosti, kad
vidi, gdje se dižu i učvršćuju stupovi, na koje se oslabjela domovina u svadko doba
osloniti može. Jest ! djela su zaslužnoga biskupa Mirka tolika i takova, da jim slave i
traga neće nestati do vieka. A što još više – prst božje providnosti – njegove zasluge

prelievaju se i bacaju trake kao sunce na nepomičnice zvijezde na Vas, sjajna zvijezdo našega roda, da u potomstvu Vašem urode stostrukim plodom. Na ovaj glas blagoslovasmo Boga, Cara i Vas, i nemožemo ino, nego pred priestal božji slati tople uzdisaje, da udostoji stablo Vaše kuće blage rose s neba, da uzmogne široko i duboko pružiti korijenje, nepomično buri i nepogodi; razširiti grane po čitavom našem južnom svijetu, razlistati se duhom i ponosom narodnim i uroditi plodom mirisavim sjajnih činah i zaslugah.

To su čuvstva i želje, koje se rodiše u mladjanih grudih Vaših zaštićenikah, i koje nemogospo uzdržati, da ih Presvietlomu i Visokorodjenomu Gospodstvu Vašemu kao znak smjerna počitanja i velika veselja neodkrijemo. I dočim molimo nadamo se, da će te ih poznatom blagonaklonošću izvoliti primiti, preporučamo se i na dalje u visoku zaštitu Vašega Presvietloga i Visokorodjenoga Gospodstva

Od strane zbora duhovne mladeži zagrebačke u dubokoj smjernosti

Simo Balenović

bogoslov 4e god. i upravitelj

3. pismo; Zagreb, 8.V.1861. (sign: XXXIX-43/c)

Preuzvišeni i Presvietli gospodine!

Tek što Vam se za jedan dar zahvalismo, već nas stiže druga isto tako ugodna viest, da nam Vaša Preuzvišenost drži "Ost und West". Mudro Vaše i razborito oko dobro uvidja svrhu i korist, što bi nam poteći imala sa čitanja tih novinah, kojeno su naumile zastupati živalj sveobće majke naše "Slave". Iz njih vidi nam se, imali bi crpiti topline, kojom da dozrieva pamet naša i srdaca za sve to veću samosviest, a po tom za sve veću ljubav i sreću mila nam naroda.

U priznanje velikih Vaših dobročinah usmjeljujemo Vam se evo prinesiti ljetošnji plod svoga rada, ne kao uzdarje, jer nije prema daru, već kao dobru volju, kojom smo spremni učiniti sve, čim bi se mogli vriednima pokazati toli plemenita muža.

Mi ćemo nastojati što više okoristiti se ovim novim darom, a Vašoj Preuzvišenosti hvalimo još jednom te se i nadalje preporučamo u moćnu zaštitu

Vaše preuzvišenosti

U Zagrebu 8. svibnja 1861.

najsniženiji sluge

Sbor duhovne mladeži zagrebačke

4. pismo; Zagreb, 30.XII.1861. (sign: XXXIX-43/d)

Preuzvišeni gospodine!

Sbor duhovne mladeži zagrebačke broji malo tako iskrenih prijateljah, tako vjernih i darežljivih podupirateljah, tako spremnih na svaku pomoć i podporu vrlih domorodacah, kao što je Preuzvišenost Vaša. Stoga on malo kojega svojih prijateljah tolikim sućuvstvom prati, k riedkom se tako radostno obraća kao k Vam, kojega s ponosom imenuje svojim prijateljem. Sbor duhovne mladeži radostno se laća sva-

ke sgode, gdje bi mogao toplo čuvstvo zahvalnosti Preuzvišenosti Vašoj izjaviti, pa upravo zato mnije, da mu nastup nove godine pruža najljepšu priliku, da Vam se sniženo zahvali toli na svakogodišnjem Vašem daru, koli na ovom, što ste izvolili našu čitaonicu na jedan otisak vrlih novinah "Ost und West" pretplatiti.

Preuzvišeni gospodine! Srca nam se prelievaju veseljem, znajući, da ste preživjeli staru i sretno doživjeli novu godinu. Dočim želimo, da bude ovo nekoliko radakah ma i tamni odraz naših željah, molimo i molit ćemo Svemogućega, da nam uzdrži Vas nezukolebiva mnogo godinah na korist vjere i crkve, kojoj bijaste vazda mio sin; na slavu mile naše domovine i cieloga hrvatskoga naroda.

Budući smo pako uvjereni, da ćemo Preuzvišenosti Vašoj najbolje ugoditi, ako se budemo čvrsto držali dvojake svoje zadaće: koristiti crkvi i domovini: to Vas možemo uvjeriti, da će sve naše težnje, svagdanji napori onamo smjerati, da se što bliže cilju našem prikućimo.

Konačno molimo smjerno Preuzvišenost Vašu, da izvoli prepokornu našu zahvalnost koli i srdačne naše želje milostivo primiti, a preporučamo se ovom prilikom u daljnju blagonaklonost Vašu

Preuzvišenosti Vaše

U Zagrebu 30. prosinca 1861.

najpokorniji sluge

Sbor duhovne mladeži zagrebačke

5. pismo; Zagreb, 1.IV.1862. (sign:XXXIX-43/e)

Preuzvišeni i Visokorodjeni Gospdine!

Velecienjeni i Preblagi nam Darovatelju!

U pismu na Prečastnoga Gospodina rektora siplje nam opet predarežljiva ruka Preuzvišenosti vaše iz rasipna krila novu milost, novi dar; spominje nas opet na sve one žrtve, kojih već kup nagomilan leži na žrtveniku mile domovine od iste predarežljive ruke Vaše Preuzvišenosti: spominje nas na dare i milosti, kojimi već toliko lietah obasipate nas poslujuće na boljitku dragoga roda, znajući tako premudro svagdje pomoćnicu ruku podmetiti, gdje se ikoliko za dom i rod radi – te nas time tako k Visokoj osobi Svojoj privezaste, da nas, kad ni najmanje nemislamo, budite i vodite k onoj svrsi, kojom nam je poći za onim, što od nas zahtieva boljka domovine, budućnost našega roda i sreća biedna puka: Želite najme i nastojite, da se svestrano naobrazimo, te nam k tomu evo šaljete pomoć, da si sredstvah pribavimo. -

Dočim nam se je dakle sjedne strane čuditi bistru oku Vaše Preuzvišenosti, koje dobro pogadja smjer i pravac, način i sredstva k boljoj budućnosti roda našega; a s druge opet strane darežljivu Vam ruku cjelivati; scjenimo, da će Visost Vaša – koja za tim doduše neide – ipak Sebi prorodjenom blagošću primiti našu poniznu hvalu i iskreno blagodarenje kao nekakvo neznatno uzdarje za tolike dare i milosti, što ih nad nami već od više godinah siplje, a navlastito za ovaj novi, za koga nam je nanovo hvaliti i blagodariti Vašoj Preuzvišenosti – plemenitoj pako želji Vaše Pre-

uzvišenosti smjerajućoj na svestrano i nam vele potrebno naobraženje nemožemo bolje ugoditi niti se ljepše zahvalnim pokazati, nego ako Vam iskreno obećamo, da ćemo ju najsavjestnije u tom sliediti te si knjižnicu pomnožati koristnim knjigami i časopisi, da duh naš po njih bere ono, što će mu biti najprije na korist duše, zatim na hasan domovine i na sreću milog naroda naadajućeg se ljepšoj budućnosti, koja će medj inim slavnim imeni iskrenih sinovah sretne njekoč a sad tugujuće domovine te medj imeni pravih otacah biedna dioduše sada, ali boljom budućnosti tiešećega roda našega, pokazati moći i slavno ime Vaše Preuzvišene i Visokorodjene osobe – kojoj se duboko klanja i najsmjernije i nadalje u milost preporuča

U Zagrebu dne 1. travnja 1862.

Sbor duhovne mladeži zagrebačke

Po meni najpokornijem slugi

Pavlu Slav. Lederu

Bogoslovu IV god. i

upravitelju sbora.

6. pismo; Zagreb, 25.VII.1862. (sign:XXXIX-43/f)

Preuzvišeni Gospodine!

Neka izvoli oprostiti Vaša Preuzvišenost, što se naš Sbor nikako nemože mimoići, kad se ugodno spominje velezaslužnih za milu domovinu muževah, a napose za naše gojenče Sbor, u kojem Vaše visoke želje nekim načinom uživotvorujemo.

Izvolite dakle, Preuzvišeni Gospodine, prirodjenom si dobrohotnosti primiti ovaj slabašni plodić našega ljetošnjega nastojanja, da, u koliko nam zvanični poslovi dopuštaju, napredak slavne domovine unapredimo. Slab je ovo doista znak naše zahvalnosti i priznanja za premnoge od Vaše Preuzvišenosti nam darovane dare; ali nas veoma tješi i bodri, što znamo, da u očitovanjih, kojimi prepokorni i harni štovatelji hoće, da svoju iskrenu harnost očituju, – da, velimo u takovih znakovih pronicljivi i bistri um Vaše Preuzvišenosti veće gleda iz kakova srdca proiztiču, nego kakovi su.

Usudjujemo se Vašu Preuzvišenost uprositi, da naš Sbor i u napredak u svojoj milosti uzdržati izvoli; a mi se zavjeravamo, da nam do hladna groba srdce neće prestati kucati kao harnim i preponiznim slugami Vaše Preuzvišenosti.

U zagr. Sjemeništu, 25. srpnja 1862.

U ime Sбора

Mirko Belas

bogoslov 3. god. ravnatelj sbora

7. pismo; [Zagreb], [bez datuma, 1862.?] (sign: XXXIX-43/g)

Preuzvišeni Gospodine!

Neznamo, kako da propustimo ikoju zgodu, da svoga dubokoga počitanja i velike zahvalnosti prema vašoj Preuzvišenosti neočitujemo, ako prodjemo samo iole du-

hom dobročine, koje Vaša Preuzvišenost cijeloj domovini, a napose našem društvu dobrohotno učinila. –

Stoga neka Vaša Preuzvišenost oprostiti blagoizvoli, što stupajući u novu godinu pregorjeti nemožemo, da vašoj Preuzvišenosti iskrenih svojih željah neočitujemo. A te jesu: “Da Svemogućí Vašu Preuzvišenost i ovu godinicu sahrani i oda zla brani. Da se joj danci pomnožali i proticali ni medom ni mliekom već osladom života, koji dabude i u napredak na slavu i boljitak mile nam domovine, na radost iskrenih štovateljah i zahvalnih štíćenikah, a ponajviše na spas plemenite duše!!!”

Proseći smjerno Vašu Preuzvišenost, da ove naše proste želje prirodjenom Si dobrohotnosti i plemenitom sniženosti primiti izvoli, usudjujemo se i u napredak preporučiti pod milo nam okrilje Vaše Preuzvišenosti i nazivati

prepokornimi i harnimi štíćenici

Sbor duhovne mladeži nadbiskup. zagreb:

Mirko Belas

bogoslov 4. god. upravitelj sbora

8. pismo; [Zagreb], [bez datuma, 1862.?] (sign: XXXIX-43/h)

Preuzvišeni Gospodine!

Nemožemo propustiti, da Vašu Preuzvišenost neuznemirimo s izvješćem, da smo darovanih 5 stotinjakah na potonjem sastanku gromovitim “Živio” primili i da Vašoj Preuzvišenosti ujedno iskrenu i veliku hvalu na tom daru neočitujemo, veleći i Boga moleći: da bi Vašoj Preuzvišenosti darežljiva ruka cvietom cvala, a plemenita dušica raja dopala!

Usudjujemo se vašoj Preuzvišenosti i u napredak smjerno preporučiti i uzimamo si čast nazivati se

preponiznimi i zahvalnimi slugami

U ime Sboru duh. mlad: nadbisk: Zagr:

Mirko Belas

bogoslov 4. god. upravitelj sbora

9. pismo; Zagreb, 27.X.1867. (sign: XXXIX-43/i)

Preuzvišeni Gospodine Barune!

Dvorski savjetniče!

Čuvstva zahvalnosti, koja napram Preuzvišenosti Vašoj sbor duh. mladeži zagr. goji, nemože da zataji. Preuzvišenost vaša dostoji se biti već duže vremena osobitim štítiteljem, da još više – podupirateljem “sborovim”, dočim mu šalje svake godine znatan dar za podmirenje čitaoničkih potrebah. Takova blagodat čitaonici našoj u dio pade i ove godine, kojoj se udostojaste Preuzvišeni Gospodine po prečastnomu Gospodinu ravnatelju poslati dar od 10 st. Koja čuvstva obužeše članove, kad su začuli, da jih se je opet blagodarna ruka Preuzvišenosti Vaše sjetila, nemogu izreći! Za dužnost si ipak drži “sbor” Preuzvišenosti Vašoj što srdačnije se zahvaliti; te će

u znak duboke svoje zahvalnosti preporučati Preuzvišenost Vašu u svojih molitvah, da vas uzdrži Svemogući u povoljnom zdravlju i dugom životu na slavu mile nam domovine!

Zahvaljujuć se još jedanput i preporučajuć "sbor duh. mladeži zagr." što toplije Vašoj Preuzvišenosti u dubokoj smjernosti

pišem se

U Zagrebu 27. listopada 1867.

Preuzvišenosti Vaše

Na ime "sbora duh. mladeži zagr."

najponizniji sluga

Miroslav Crkvenac

upravitelj "sbora"

Vidio sa dubokim počitanjem

Tomo Gajdek K. Z (?)

Sem. Ravnatelj

Ivica Zvonar

Correspondence of Metel Ožegović in the Archive of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Zagreb: Several Contributions to His Biography

Summary

In the Archive of the Croatian Academy of Sciences and Arts in Zagreb there is kept the archival series "Acta Ožegovićiana, Korespondencija Metela Ožegovića" [Acta Ožegovićiana. Correspondence of Metel Ožegović] containing the correspondence of this prominent Croatian politician and philanthropist (885 letters in total). Besides that, in the Archive, there is also a separate series "Korespondencija Metela Ožegovića" [Correspondence of Metel Ožegović] containing 157 letters more. In both series, there are letters of some less famous persons, but also those of many prominent persons of the political, ecclesiastical, military, scholarly and cultural life of nineteenth-century Croatia. From the extant archival legacy of Metel Ožegović, on the most general level, it may be clearly seen that he, on various occasions, while performing numerous responsible duties, tried to defend the rights and interests of his homeland, and frequently helped and interceded for individuals and institutions in need. In order to increase knowledge In order to provide better knowledge of one of the aspects of the humanitarian agency of Metel Ožegović, the article gives a brief commentary and transcripts of nine letters that were directed to him by members of the Zbor duhovne mladeži zagrebačke [the Gathering of the Devout Youth of Zagreb] between 1857 and 1867.

Key words: Metel Ožegović, correspondence, Zbor duhovne mladeži zagrebačke, Croatian history, the nineteenth century